

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Fides, Vereniging voor Protestants-Christelijk Onderwijs

Onderzoek bestuur en scholen

Vierjaarlijks onderzoek

Datum vaststelling: 2 februari 2023

Samenvatting

Minstens één keer in de vier jaar onderzoekt de onderwijsinspectie ieder bestuur in Nederland. We hebben bij de Vereniging tot bevordering van Gereformeerd Schoolonderwijs te Kockengen onderzocht of de sturing door het bestuur op de kwaliteit van het onderwijs op basisschool De Wegwijzer op orde is, of er sprake is van deugdelijk financieel beheer en hoe dit bijdraagt aan de kernfuncties van het onderwijs (zie Onderzoekskader 2021).

Eerdere onderzoeken

In 2016 hebben we een kwaliteitsonderzoek uitgevoerd en geen tekortkomingen in de onderwijskwaliteit aangetroffen. Het vierjaarlijks onderzoek naar het bestuur en de school is in oktober 2020 door de coronacrisis in digitale, compacte vorm uitgevoerd.

Besturenfusie

Het bestuur van de school maken onderdeel uit van de Federatie voor Protestants-Christelijk Basisonderwijs 'Het Groene Hart', waarin vijf basisscholen uit de omgeving sinds 1999 met elkaar samenwerken. Vier van deze vijf besturen en scholen (alle vier eenpitters) bereiden een besturenfusie voor, die vanaf 1 januari 2023 vorm moet krijgen in een nieuw te vormen, bezoldigd bestuur.

Wat gaat goed?

Het bestuur van de Vereniging tot bevordering van Gereformeerd Schoolonderwijs te Kockengen heeft zicht op de kwaliteit van de school en stuurt hier actief op. Er is sprake van deugdelijk financieel beheer. De Vereniging tot bevordering van Gereformeerd Schoolonderwijs te Kockengen is een vereniging van de ouders van één school. We zien dat ouders met grote betrokkenheid en op een sterke manier hun rol in bestuur, intern toezicht en medezeggenschap vervullen en goed op de hoogte zijn van wat speelt in en rond de vereniging. In de gesprekken die we op school hebben gevoerd, merken we dat het beleid en de sturing van het bestuur op de school doorwerkt. De directie heeft een groot mandaat in de onderwijskundige aansturing van de school en geeft hier, samen met de intern begeleider, uitvoering aan. Leerlingen, leraren en schoolleiding schetsen een consistent beeld van de werkwijze in de dagelijkse praktijk.

Wat kan beter?

Bestuur: Vereniging tot bevordering van Gereformeerd Schoolonderwijs te Kockengen

Bestuursnummer: 87205

Aantal scholen onder bestuur: 1

Totaal aantal leerlingen: 182

School waar we verificatie-activiteiten hebben uitgevoerd: De Wegwijzer 07ZL

Het bestuur wil in het volgende schoolplan doelen en kwaliteitsindicatoren concreter formuleren. We zijn het met het bestuur eens dat het belangrijk is hier meer aandacht aan te schenken. Door vooraf te bepalen in hoeverre en hoe doelen geëvalueerd kunnen worden, kan het bestuur de uitvoering beter monitoren, evalueren en zo nodig bijsturen, daarnaast beoogde effecten vaststellen en vervolgens eigen prestaties waarderen. In de gesprekken over actief burgerschap kwam in lijn hiermee het zichtbaar maken van het aanbod en het meetbaar en merkbaar maken van de effecten ervan als belangrijk ontwikkelpunt naar voren. Van de ambities ‘talentontwikkeling’, afstemming op verschillen’ en ‘eigenaarschap’ zijn onderdelen zichtbaar, maar deze kunnen planmatiger worden aangepakt. Dit vraagt om verdere doordenking van de doelen, resultaten, de gewenste effecten en een gedeeld beeld hiervan in alle lagen van de organisatie. Een ander verbeterpunt is het versterken van de dialoog over bijstelling van het beleid en (verbeter)doelen met de interne en externe belanghebbenden.

Verder kan het bestuur de informatiewaarde van een aantal onderdelen van het jaarverslag verbeteren zodat alle stakeholders een duidelijker beeld van de instelling en van de vermogenspositie van het bestuur krijgen. Het bestuur kan daarnaast duidelijker zijn over de concrete maatregelen die het neemt om risico’s te beheersen.

Wat moet beter?

Het bestuur zegt de code Goed Bestuur te hanteren, maar is hier in het bestuurlijke fusietraject in de rol- en taakverdeling tussen bestuur, toezichthouder en personeel (directie en team) van afgeweken. Het bestuur moet zich samen met de Commissie van Toezicht verbeteren in het uitvoeren van een zorgvuldig traject gericht op professionele besturing, en voor nu in het bijzonder gericht op het fusietraject, waarbij het verhelderen van de wettelijke taken en de rolverdeling tussen alle geledingen met voorrang om aandacht vragen. Het bestuur moet er ook voor zorgen dat de medezeggenschapsraad in de gelegenheid wordt gesteld om een bindende voordracht te doen voor een lid van de Commissie van Toezicht.

Vervolg

Tijdens de conceptfase van dit rapport is in de Algemene Ledenvergadering van de vereniging gestemd voor een besturenfusie

met drie andere besturen in de federatie waar deze verenigingen deel van uit maken. Het bestuur van de Vereniging tot bevordering van Gereformeerd Schoolonderwijs te Kockengen zal de bestuurstaken daarmee overdragen aan het nieuw te vormen bestuur, dat straks het bestuur vormt van vier scholen.

Wij vragen over een jaar een schriftelijke verantwoording over het herstel en het voldoen aan de wettelijke vereisten (herstelopdrachten) bij de standaarden BKA2 en BKA3, gevolgd door gesprekken met het bestuur, de CvT en de (G)MR.

Wij bepalen dan wanneer het (nieuwe) bestuur in aanmerking komt voor een Vierjaarlijks onderzoek bestuur en school. De school kan in de tussenliggende periode bezocht worden met een themaonderzoek.

Inhoudsopgave

1.	Opzet van het vierjaarlijks onderzoek	6
2.	Resultaten vierjaarlijks onderzoek bestuur	9
	2.1. Besturing, kwaliteitszorg en ambitie	10
	2.2. Afspraken over vervolgtoezicht	16
3.	Reactie van het bestuur	18

1. Opzet van het vierjaarlijks onderzoek

De Inspectie van het Onderwijs heeft in de periode april-juni 2022 een vierjaarlijks onderzoek uitgevoerd bij Vereniging tot bevordering van Gereformeerd Schoolonderwijs te Kockengen.

Het doel van dit onderzoek naar het bestuur was een antwoord te formuleren op de centrale vraag of het bestuur met zijn (be)sturing de onderwijskwaliteit op de school waarborgt en of er sprake is van deugdelijk financieel beheer. Tevens zijn we nagegaan hoe het bestuur met zijn doelen en ambities voor het onderwijs bijdraagt aan de kernfuncties van het onderwijs.

Werkwijze

Het onderzoek richtte zich op de onderstaande drie standaarden binnen het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie (BKA). Deze standaarden omvatten de (in)richting, uitvoering en evaluatie. De standaarden zijn met elkaar verbonden en vertegenwoordigen samen het stelsel van kwaliteitszorg. We hebben de standaarden in samenhang onderzocht.

Standaard	Onderzocht
Besturing, Kwaliteitszorg en Ambitie	
BKA1. Visie, ambities en doelen	•
BKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur	•
BKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog	•

Onderzoeksactiviteiten

In dit vierjaarlijks onderzoek hebben we een aantal onderzoeksactiviteiten uitgevoerd. We beschrijven hieronder welke dat zijn en hoe we deze hebben ingevuld.

Startgesprek

Op 7 april 2022 hebben wij een startgesprek gevoerd met leden van het bestuur, de directeur van de school en de intern begeleider. Voorafgaand daaraan is de beschikbare informatie over het bestuur en de school geanalyseerd.

In het startgesprek hebben het bestuur en de directie van de school aan de hand van de standaarden uit het Onderzoekskader 2021 een beeld geschetst van de missie, visie, kernwaarden en streefdoelen die leidend zijn voor het beleid van de Vereniging tot bevordering van Gereformeerd Schoolonderwijs te Kockengen in de komende periode.

Ook heeft het bestuur verteld over het stelsel van kwaliteitszorg dat is ingericht om te sturen op de kwaliteit van het onderwijs en de uitvoering van het beleid. Daarnaast heeft het bestuur in hoofdlijnen geschetst op welke manier het de (financiële) voorwaarden schept om de kwaliteit van het onderwijs te waarborgen.

In het startgesprek zijn ook enkele voor het primair onderwijs actuele onderwerpen besproken: het realiseren van de kernfuncties van het onderwijs, waaronder socialisatie en actief burgerschap en de bijdrage van het bestuur aan passend onderwijs in de omgeving van de school.

Uit het startgesprek en de analyse van documenten van het bestuur bleken geen zorgen over de onderwijskwaliteit. We hebben daarom het onderzoek proportioneel ingericht en een beperkt aantal activiteiten uitgevoerd om te verifiëren in hoeverre het bestuur met zijn (be)sturing de kwaliteit op de school waarborgt.

Verificatieactiviteiten op bestuursniveau

Op bestuursniveau hebben we gesprekken gevoerd met de Commissie van Toezicht, voorzitter, de secretaris en de penningmeester van het bestuur en met de medezeggenschapsraad. We hebben met deze geledingen gesproken over de (be)sturing gericht op onderwijskwaliteit en op het financieel beheer. Voor de beoordeling van het financieel beheer hebben we aandacht besteed aan de jaarverslaggeving en de daarin opgenomen kengetallen, begroting en prognoses.

Verificatieactiviteiten op school

Op schoolniveau hebben we lessen geobserveerd, gesprekken gevoerd met de directie en intern begeleider, een delegatie van de leraren en een aantal leerlingen uit de bovenbouw. We hebben deze gesprekken toegespitst op drie speerpunten uit het schoolplan: talentontwikkeling, afstemming op verschillen en eigenaarschap. In gesprekken met verschillende geledingen konden we zo de doorwerking van het bestuursbeleid in de praktijk onderzoeken. Tegelijkertijd konden we hiermee ook dieper ingaan op een belangrijke kernfunctie van het onderwijs, namelijk socialisatie. We verzamelden informatie over de volgende vragen:

- Hoe ervaart de schoolleiding de sturing van het bestuur op deze speerpunten?
- Wat kunnen verschillende geledingen in de school ons vertellen over de uitwerking ervan in het onderwijsleerproces?
- In hoeverre is er iets te zeggen over het effect ervan op kennis, vaardigheid en houding van leerlingen?
- Op welke wijze draagt de kwaliteitscultuur in het team bij aan het realiseren van deze speerpunten?
- In hoeverre is er sprake van evaluatie en bijstelling van het beleid?
- In hoeverre is er sprake van een dialoog met interne en externe belanghebbenden over deze speerpunten?

Onderzoeken op school

Binnen het vierjaarlijks onderzoek kunnen we een onderzoek uitvoeren om de kwaliteit of het herstel van kwaliteit van een school te beoordelen. Dit is bij de Vereniging tot bevordering van Gereformeerd Schoolonderwijs te Kockengen niet aan de orde. Ook kunnen we binnen het vierjaarlijks onderzoek op verzoek van het bestuur (en op basis van een onderbouwing door het bestuur) onderzoeken of een school in aanmerking komt voor de waardering Goed. Het bestuur van de Vereniging tot bevordering van Gereformeerd Schoolonderwijs te Kockengen heeft de school binnen het vierjaarlijks onderzoek niet voor een dergelijk onderzoek voorgedragen.

Signalen

In de voorbereiding van ieder onderzoek kijken we naar eventuele signalen die bij de inspectie zijn binnengekomen. Soms heeft dat gevolgen voor de uitvoering van het onderzoek. Er zijn geen signalen over de de Vereniging tot bevordering van Gereformeerd Schoolonderwijs te Kockengen bij ons binnengekomen die opvolging vereisen.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan het eindoordeel op bestuursniveau en de oordelen op de standaarden uit het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie. De afspraken over het vervolgtoezicht zijn opgenomen in hoofdstuk 2. In hoofdstuk 3 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en rapportage opgenomen.

2 . Resultaten vierjaarlijks onderzoek bestuur

In dit hoofdstuk geven we de resultaten weer van het onderzoek op bestuursniveau.

Samenvattend oordeel

In onderstaande figuur zijn de resultaten samengevat. Te zien is wat het eindoordeel is op bestuursniveau en de oordelen op de standaarden.

We beoordelen de kwaliteit van de besturing, kwaliteitszorg en ambitie van de Vereniging tot bevordering van Gereformeerd Schoolonderwijs te Kockengen als Voldoende.

Het bestuur waarborgt met zijn (be)sturing de onderwijskwaliteit op de school en er is sprake van deugdelijk financieel beheer. Het bestuur draagt met zijn doelen en ambities bij aan de kernfuncties van het onderwijs. In de gesprekken met verschillende geledingen komt een consistent beeld naar voren over de ambities en de werkwijze van de Vereniging tot bevordering van Gereformeerd Schoolonderwijs te Kockengen. Ouders vervullen met grote betrokkenheid en op een sterke manier hun rol in bestuur, intern toezicht en medezeggenschap. Zij zijn goed op de hoogte van wat speelt in en rond de vereniging. Kenmerkend voor de organisatie zijn de korte lijnen en het constructieve overleg. De vereniging beschikt over voldoende middelen om haar ambities te realiseren en zet deze doelmatig in.

Een belangrijk ontwikkelpunt voor het bestuur is scherper te evalueren in hoeverre de uitvoering van het beleid (schoolplan) ook daadwerkelijk leidt tot de beoogde effecten. Om dit te kunnen doen is het nodig vooraf te bepalen hoe doelen geëvalueerd kunnen worden en wanneer het bestuur tevreden kan zijn. Zo zijn de speerpunten talentontwikkeling, afstemming op verschillen en eigenaarschap nu vooral gedefinieerd in termen van activiteiten. De effecten van deze speerpunten zijn daardoor in wisselende mate zichtbaar.

Het bestuur stuurt daarnaast nog niet op het voldoen aan de wettelijke vereisten met betrekking tot burgerschapsonderwijs. Dit staat voor de komende periode wel op de agenda. Zowel het zichtbaar maken van de doelen en het aanbod als het meetbaar en merkbaar maken van de effecten ervan zijn belangrijke ontwikkelpunten.

Voor het bestuur en de Commissie van Toezicht ligt er daarnaast een opdracht om te zorgen voor een heldere en transparante verdeling van wettelijke taken tussen bestuur, intern toezicht, directie van de school en de medezeggenschapsraad, zoals vastgelegd in de Wet op het Primair onderwijs, Wet op de Medezeggenschap en de Code Goed Bestuur.

Het bestuur kan ten slotte de informatiewaarde van aantal onderdelen van het jaarverslag verbeteren zodat alle stakeholders een duidelijker beeld van de instelling en van de vermogenspositie van de instelling krijgen.

2.1. Besturing, kwaliteitszorg en ambitie

In de onderstaande tabel geven wij de oordelen en/of waarderingen weer op de standaarden van het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie. Vervolgens geven we een toelichting op deze oordelen.

BESTURING, KWALITEITSZORG EN AMBITIE	O	V	G
BKA1 Visie, ambities en doelen		●	
BKA2 Uitvoering en kwaliteitscultuur		●	
BKA3 Evaluatie, verantwoording en dialoog		●	

BKA1 Visie, ambities en doelen

Deze standaard beoordelen wij als Voldoende. Het bestuur heeft in het schoolplan zijn visie op onderwijs en de ambities en de doelen die daaruit voort komen geformuleerd. Om te kunnen sturen op de uitvoering van dit plan heeft het bestuur een stelsel van kwaliteitszorg ingericht. Ook het financieel beheer is op orde: het bestuur kan nu en in de nabije toekomst voldoen aan de financiële verplichtingen om het onderwijs te verzorgen en beschikt over voldoende middelen om de ambities en doelen die in het schoolplan staan te realiseren.

Zichtbare samenhang tussen de kwaliteitszorgdocumenten

Het bestuur en de school hebben de kernopdracht, uitgangspunten, speerpunten en ambities geformuleerd in het Strategisch Schoolbeleidsplan 2019-2023 (hierna: schoolplan) en deze verder uitgewerkt in jaarplannen. De school heeft schoolnormen bepaald voor de leerresultaten van de leerlingen. Het bestuur volgt deze

resultaten aan de hand van de schoolrapportages die worden gemaakt door de directie en de intern begeleider van de school. Het jaarplan wordt jaarlijks geëvalueerd en de uitkomsten daarvan worden gebruikt bij het opstellen van het nieuwe jaarplan. Vier maal per jaar levert de directie daarnaast een financiële rapportage aan het bestuur. Doelmatige besteding van middelen en koppeling van beleid en middelen is regelmatig onderwerp van gesprek in het bestuur.

Sturen door constructief overleg en korte lijnen

Wat werkt in de besturing en de kwaliteitszorg van Vereniging tot bevordering van Gereformeerd Schoolonderwijs te Kockengen is intensief overleg tussen het bestuur en de directie. De directie heeft de dagelijkse leiding over de school en het bestuur bewaakt de uitvoering van de beleidsdoelstellingen. Volgens een vaste cyclus bespreekt het bestuur objectieve data over de resultaten van de leerlingen en de kwaliteit van het onderwijs. Dat gebeurt in elk geval twee maal per jaar aan de hand van een schoolanalyse van de (tussen)resultaten op de basisvaardigheden voor Nederlandse taal en rekenen en de jaarlijkse evaluatie van het jaarplan die een plek krijgt in de Schoolrapportage. Daarnaast is er frequent bilateraal overleg tussen bestuursleden en de directie over de uitvoering van het beleid. Dit levert het bestuur voldoende informatie op om te kunnen (bij)sturen.

Doelen en ijkpunten concreter formuleren

Het bestuur en de school hebben de thema's talentontwikkeling, afstemming op verschillen en eigenaarschap als speerpunten in het schoolplan 2019-2023 geformuleerd. Wij zien dat deze nu vooral gedefinieerd zijn in termen van activiteiten. De effecten van deze speerpunten zijn daardoor in wisselende mate zichtbaar. In het volgende schoolplan wil het bestuur de doelen voor goed onderwijs en de ambities concreter formuleren. We zijn het met het bestuur eens dat dit kan bijdragen aan kwaliteitsverbetering en het realiseren van de ambities van de school. Naast het formuleren van concrete doelen gaat het er daarbij ook om vooraf af te spreken hoe evaluatie zal plaatsvinden en welke ijkpunten en normen daarbij gebruikt worden. Dit betekent ook met elkaar vaststellen hoe de effecten van activiteiten meetbaar, merkbaar en/of zichtbaar kunnen worden.

Voldoen aan de wettelijke eisen met betrekking tot burgerschapsonderwijs

Het bestuur stuurt nog niet op het voldoen aan de wettelijke aanscherping van de burgerschapsopdracht. Wij hebben het bestuur teruggegeven dat het van belang is om dit met urgentie te starten. Het bestuur en de school zijn zich er terdege van bewust dat de leerlingen van De Wegwijzer in hun dagelijks leven weinig te maken krijgen met de diversiteit van de pluriforme samenleving waarin ze opgroeien. Dat betekent dat het bestuur en de school doelen moeten formuleren die passend zijn bij de leerlingenpopulatie van De Wegwijzer. We benadrukken hierbij dat ook bij burgerschap de uitdaging ligt in het

vooraf nadenken over het meetbaar, zichtbaar en merkbaar maken van beoogde kennis, vaardigheid en houding van leerlingen. Vervolgens moet zichtbaar worden gemaakt hoe het curriculum op een doelgerichte, samenhangende en herkenbare manier bijdraagt aan de bevordering van de basiswaarden van de democratische rechtstaat en de sociale en maatschappelijke competenties. Vervolgens moet de school de resultaten op dit terrein in kaart gaan brengen.

De informatiewaarde van het jaarverslag kan groter

Bij elk vierjaarlijks onderzoek stellen wij vast of de continuïteitsparagraaf die het bestuur heeft opgenomen in het jaarverslaggeving voldoet aan de wettelijke vereisten. Een volledige continuïteitsparagraaf die voldoet aan de wettelijke vereisten is van belang voor de transparantie over het toekomst- en risicogericht handelen van het bestuur en voor het tijdig in beeld brengen van financiële risico's en dat het bestuur "in control" is en beschikt over de informatie die nodig is om goed te (kunnen) sturen op haar beleid. In ons onderzoek kijken wij bij elke BKA-standaard ook naar een aantal onderdelen van de continuïteitsparagraaf. De informatiewaarde op onderstaande onderdelen kan worden verbeterd in volgende bestuursverslagen. Wij vragen het bestuur om hier oog voor te hebben.

Het betreft ten eerste de toelichting bij de meerjarenbegroting: deze kan informatiever. Het is belangrijk dat besturen hun financiële toekomst goed in beeld hebben en hun uitgaven aanpassen aan hun inkomsten. Daarom is het verplicht om zowel een meerjarenbalans als een meerjarenraming van baten en lasten in het bestuursverslag op te nemen. Zo kunnen belanghebbenden zien dat het bestuur op een juiste manier begroot en er blijk van geeft te weten wat er in de toekomst staat te wachten. De informatiewaarde van de toelichting die het bestuur in zijn bestuursverslag hierbij geeft, kan volgens ons worden verbeterd.

Ten tweede zien we dat de toelichting op de ontwikkeling van het aantal leerlingen beperkt is. Omdat de bekostiging van besturen mede afhangt van het aantal leerlingen is het belangrijk dat het bestuur een realistische verwachting heeft over het aantal leerlingen in de toekomst. Dat geeft de mogelijkheid om op tijd financieel bij te sturen en niet in de problemen te komen als het aantal daalt. Wij vragen het bestuur op om in volgende bestuursverslagen meer toelichting te geven op de leerlingprognoses.

Ten derde zijn de risico's en/of beheersmaatregelen erg algemeen beschreven. Ieder bestuur heeft te maken met mogelijke risico's. Als het bestuur geen risico's onderkent, kan zij verrast worden als zich onverwachts een risico voordoet. Dan moet het bestuur ad hoc maatregelen nemen. Daarom is het belangrijk om voorbereid te zijn en te weten welke beheersmaatregelen worden getroffen als zich een

risico voordoet en dat belanghebbenden kunnen zien wat het bestuur doet om risico's te voorkomen en om het negatieve effect zo klein mogelijk te houden als het risico zich inderdaad voordoet. Wij zagen dat deze aspecten in algemene termen zijn beschreven in het bestuursverslag en roepen het bestuur op in volgende bestuursverslagen concreter te benoemen om welke risico's en welke beheersmaatregelen het precies gaat. Daarbij merken we op dat het hebben van een financiële reserve niet hetzelfde is als een concrete beheersmaatregel.

BKA2 Uitvoering en kwaliteitscultuur

Deze standaard beoordelen we als Voldoende. Het bestuur zorgt voor de randvoorwaarden om het schoolplan uit te voeren, heeft zicht op de uitvoering en stuurt bij als het nodig is. Het bestuur voert een deugdelijk financieel beheer en beschikt over (ruim) voldoende middelen om potentiële risico's in de toekomst op te vangen. In de professionele cultuur ligt nog een verbeteropdracht voor het bestuur.

Bestuur en directie sturen samen op de onderwijskwaliteit

De rol- en taakverdeling tussen de directie en de bestuursleden van de Vereniging tot bevordering van Gereformeerd Schoolonderwijs te Kockengen met betrekking tot het bewaken en bevorderen van de onderwijskwaliteit en de leerresultaten zijn helder. Het bestuur en directie bewaken, ieder vanuit hun rol en in nauwe samenwerking, de onderwijskwaliteit en sturen de schoolontwikkeling volgens het schoolplan aan. Daarnaast ondersteunt en faciliteert het bestuur professionalisering van het team en van individuele leraren. Er is voldoende budget voor scholing, zowel voor het team als geheel als voor individuele leraren. In de gesprekken op school horen we dat de schoolleiding en het team hoge ambities hebben en zich willen blijven ontwikkelen.

Het bestuur moet zorgen voor een transparante kwaliteitscultuur

De vereniging kent een duidelijke scheiding tussen het bestuur en het intern toezicht en we zien dat de Commissie van Toezicht haar taak als interne toezichthouder op een gedegen manier in wil vullen en onafhankelijk wil functioneren. Tegelijkertijd zien we dat zowel de Commissie van Toezicht als de medezeggenschapsraad onvoldoende door het bestuur zijn betrokken bij de totstandkoming van het schoolplan en dat zij daarnaast onvoldoende op de hoogte zijn van de voortgang van het bestuurlijke fusietraject. Anderzijds zijn zij zelf ook onvoldoende kritisch over hun rol in het fusietraject geweest. Daarnaast is ook het team onvoldoende geïnformeerd en meegenomen in het proces en de mogelijke gevolgen voor de school. Het bestuur zegt de code Goed Bestuur te hanteren, maar is hierin het bestuurlijke fusietraject in de rol- en taakverdeling tussen bestuur, toezichthouder en personeel (directie en team) van afgeweken. Dit vraagt om een heldere en transparante verdeling van de wettelijke taken zoals vastgelegd in de Wet op het Primair Onderwijs en de Code Goed Bestuur. Het bestuur moet zich daarom, samen met de

Commissie van Toezicht, verbeteren in het uitvoeren van een zorgvuldig traject gericht op professionele besturing, waarbij nu vooral in het fusietraject het verhelderen van de wettelijke taken en de rolverdeling tussen de geledingen met voorrang om aandacht vragen. Dit begint met het beter inrichten, verantwoorden en waarborgen van de wettelijke verplichte scheiding tussen toezicht en uitvoering van het bestuur (art. 17b, eerste en tweede lid, artikel 17c, eerste lid, WPO). Wij geven het bestuur hiervoor een herstelopdracht.

Beter informeren over de werkzaamheden van de Commissie van Toezicht

We hebben met de Commissie van Toezicht gesproken over een noodzakelijke aanvulling in het verslag van haar werkzaamheden in het bestuursverslag. De Commissie moet in haar verslag van werkzaamheden niet alleen vertellen dát zij toezicht houdt op de doelmatige besteding van middelen, maar ook hóe zij dat doet. Zo kan zij duidelijker maken hoe zij het bestuur ondersteunt bij beleidsvraagstukken en (indien van toepassing) financiële problematiek en welke resultaten zij met het toezicht heeft bereikt. Wij verwachten dat de Commissie van Toezicht in het eerstvolgende bestuursverslag hier meer aandacht aan besteedt.

Inzicht in het vermogen kan transparanter

Het is belangrijk dat het geld dat het bestuur van de overheid krijgt doelmatig wordt besteed aan het onderwijs. De intern toezichthouder moet daarop toezien. Hij moet zich in het bestuursverslag verantwoorden over de manier waarop hij uitvoering gaf aan deze taak. In het bestuursverslag is wel opgenomen dat de intern toezichthouder toezicht houdt op de besteding van middelen, maar niet voldoende hoe hij dit doet met betrekking tot de rechtmatigheid en doelmatigheid. Wij verwachten dat de intern toezichthouder hier in de volgende bestuursverslagen meer aandacht aan besteedt. Daarnaast is het van belang dat geld van de overheid dat voor onderwijs bestemd is ook daaraan wordt besteed en om ook reserves aan te houden. Daarbij moet het bestuur zicht geven op het totale vermogen en reserves. Bij deze vereniging speelt daarbij het bezit van een woning als privaat vermogen. De waarde van deze woning is in het jaarverslag niet zichtbaar maar vormt wel een wezenlijk deel van het vermogen. Wij vragen het bestuur in volgende jaarverslagen melding te maken van het eigendom van deze woning en een indicatie (bijvoorbeeld via de OZB waarde) te geven van de daadwerkelijk waarde van de woning zodat alle stakeholders een transparant beeld van de omvang van het vermogen krijgen.

BKA3 Evaluatie, verantwoording en dialoog

Deze standaard beoordelen wij als Voldoende. Het bestuur evalueert in hoeverre het doelen realiseert en verantwoordt zich hierover. Het bestuur stelt het beleid bij wanneer dat nodig is. Het betrekken van interne en externe belanghebbenden bij de evaluatie en het bepalen van nieuw beleid in een goed functionerende dialoog kan worden

versterkt.

Systematisch evalueren is onderdeel van de kwaliteitszorg

Het bestuur evalueert systematisch en aan de hand van objectieve data de resultaten van de leerlingen en het financieel beheer. De voortgang van de beleidsdoelen evalueert het bestuur cyclisch en vooraf gepland aan de hand van rapportages en gesprekken met de schoolleiding. De volgende stap voor het bestuur is om naast de evaluatie van de kwaliteit en de resultaten van de school, ook zijn eigen werkwijze te evalueren.

Van evalueren naar waarderend evalueren

Het bestuur kan de kwaliteitszorg binnen de Vereniging tot bevordering van Gereformeerd Schoolonderwijs te Kockengen tevens verder ontwikkelen door aan de evaluatie van de onderwijskwaliteit ook een waardering te verbinden. Dit vraagt, zoals we hiervoor al hebben aangegeven, dat het bestuur meer gebruikmaakt van ijkpunten voor de eigen normen voor kwaliteit die aan de hand van (zo veel mogelijk objectieve) gegevens geëvalueerd kunnen worden.

Het bestuur legt verantwoording af, maar de actieve dialoog kan sterker

Het bestuur legt mondeling in de halfjaarlijkse algemene ledenvergadering en schriftelijk in het jaarverslag verantwoording af. Het bestuur realiseert het wettelijke verplichte overleg tussen de verschillende geledingen in de organisatie. Tegelijkertijd zien wij in de uitvoering daarvan nog kansen voor verbetering.

Het bestuur kan ten eerste de dialoog en tegenspraak met interne en externe stakeholders versterken; in elk geval de Commissie van Toezicht, de medezeggenschapsraad en de directie en het team van de school, in lijn met de bepalingen zoals vastgelegd in de governance code en de WMS. Het bestuur kan daarnaast ook de dialoog met de ouders versterken en hen actief betrekken bij het beleid van de school. Dit betreft alle ouders van de school en niet alleen de ouders die lid zijn van de Vereniging.

Daarnaast is de openheid in de communicatie voor verbetering vatbaar. Het bestuur kan beter dan het voorheen heeft gedaan alle geledingen tijdig van informatie voorzien betreffende het fusietraject: zowel de Commissie van Toezicht en de medezeggenschapsraad, als de directie en het team van de school om elk vanuit eigen verantwoordelijkheden hun taak te kunnen vervullen.

Ten slotte moet het bestuur ervoor zorgen dat de medezeggenschapsraad in de gelegenheid wordt gesteld om een bindende voordracht te doen voor een lid van de Commissie van Toezicht. Wij geven het bestuur hiervoor een herstelopdracht (artikel 17a, tweede lid, WPO).

Aanvullen van de continuïteitsparagraaf in het bestuursverslag

Vanuit de invalshoek van financieel beheer hebben wij met het

bestuur gesproken over een aanvulling van de continuïteitsparagraaf in het bestuursverslag. Van besturen wordt verwacht dat zij goed zicht hebben op hun omgeving. Daaronder vallen ook de risico's die mogelijk op het pad van het bestuur komen. Van een bestuur verwachten wij dat zij systematisch stilstaat bij het benoemen van risico's. Wij willen graag zien dat de risico-inventarisatie binnen de organisatie is verankerd en daarnaast hoe het bestuur het risicobeheerssysteem in de praktijk toepast en waar nodig aanpast. Onderdelen van de rapportage over de aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem ontbreken in het bestuursverslag, namelijk: de evaluatie van het systeem, welke resultaten er met het systeem zijn bereikt en eventuele aanpassingen die zijn doorgevoerd. Wij verwachten dat het bestuur hier in het eerstvolgende bestuursverslag meer aandacht aan besteedt.

Verantwoording over de middelen voor passend onderwijs

Passend onderwijs voor iedere leerling die dat nodig heeft is een belangrijk uitgangspunt van ons onderwijs, ook al vanwege kansengelijkheid. Het bestuur geeft in het jaarverslaggeving in onvoldoende mate aan waaraan het geld dat zij van het samenwerkingsverband ontving is besteed en wat het effect hiervan is geweest op de leerlingen om wie het gaat. Wij vragen het bestuur om hier in de volgende bestuursverslagen meer aandacht aan te geven.

Meer inzage in het eigen vermogen van de vereniging

Geld van de overheid dat voor onderwijs bestemd is moet daaraan worden besteed. Natuurlijk is het verstandig om reserves aan te houden, maar de reserves die met overheidsgeld zijn ontstaan mogen niet onnodig hoog zijn. Medio 2020 publiceerden wij de signaleringswaarde eigen vermogen als startpunt voor het gesprek over de hoogte van het eigen vermogen. Van besturen die een publiek eigen vermogen hebben dat boven de signaleringswaarde ligt wordt verwacht dat zij in hun bestuursverslag toelichten waarom dat zo is. In het bestuursverslag wordt een summier toelichting gegeven op de hoogte van de reserves. Wij vertrouwen erop dat het bestuur hier in het eerstvolgende bestuursverslag meer aandacht aan besteedt.

2.2. Afspraken over vervolgtoezicht

Tijdens de conceptfase van dit rapport is in de Algemene Ledenvergadering van de vereniging gestemd voor een besturenfusie met drie andere besturen in de federatie waar deze verenigingen deel van uit maken. Het bestuur van de Vereniging tot bevordering van Gereformeerd Schoolonderwijs te Kockengen zal de bestuurstaken dan ook overdragen aan het nieuw te vormen bestuur, dat straks het bestuur vormt van vier scholen.

Wij vragen over een jaar een schriftelijke verantwoording over het herstel en het voldoen aan de wettelijke vereisten (herstelopdrachten)

bij de standaarden BKA2 en BKA3, gevolgd door gesprekken met het bestuur, de Commissie van Toezicht en de (G)MR.
Wij bepalen dan wanneer het (nieuwe) bestuur in aanmerking komt voor een Vierjaarlijks onderzoek bestuur en school. De school kan in de tussenliggende periode bezocht worden met een themaonderzoek.

Tekortkoming	Wat verwachten wij van het bestuur?	Wat doen wij?
Bestuur		
BKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur Wij beoordelen de standaard als voldoende, maar geven voor een deel van de standaard een herstelopdracht: de wettelijke verplichte scheiding tussen toezicht en uitvoering van het bestuur kan beter ingericht, verantwoord en gewaarborgd worden (art. 17b, eerste en tweede lid, artikel 17c, eerste lid, WPO).	Het bestuur zorgt ervoor dat de inrichting van het intern toezicht op papier en in de praktijk concreet vorm en inhoud krijgt, zodanig dat er sprake is van een functionele scheiding tussen uitvoerende en toezichhoudende taken en de leden van het bevoegd gezag in staat worden gesteld om uitvoering te geven aan hun wettelijke taken.	Het bestuur verantwoordt uiterlijk op 1 december 2023 aan de inspectie op welke wijze is voldaan aan de herstelopdracht.
BKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur art. 17c lid 1 onder e WPO / art. 24e1 lid 1 onder e WVO / art 28i lid 1 onder e WEC / art. 3.1.2 lid 4 onder d WEB Verslag intern toezichthouder	Het bestuur zorgt ervoor dat de intern toezichthouder in de eerstvolgende jaarverslaggeving verantwoording aflegt over hoe hij het toezicht op een doelmatige besteding van rijksmiddelen heeft uitgevoerd.	Wij vertrouwen er op dat het bestuur het onvolledige onderdeel in de eerstvolgende jaarverslaggeving opneemt.
BKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur art 2.384 lid 1 BW Toelichting op opbouw vermogen inclusief eigendom woning.	Het bestuur zorgt ervoor dat in de eerstvolgende jaarverslaggeving een vermelding van het eigendom van de woning is. Tevens dient een indicatie van de waarde opgenomen te worden, bij voorbeeld op basis van de OZB waarde.	Wij vertrouwen er op dat het bestuur de ontbrekende toelichting in de eerstvolgende jaarverslaggeving opneemt.
BKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog Wij beoordelen de standaard als voldoende, maar geven voor een deel van de standaard een herstelopdracht: De benoeming in de functies van het bestuur en het interne toezicht op het bestuur, bedoeld in het eerste lid, geschiedt op basis van vooraf openbaar gemaakte profielen. Bij de benoeming van de leden van de raad van toezicht wordt de medezeggenschapsraad van de school, bedoeld in artikel 3 van de Wet medezeggenschap op scholen, in de gelegenheid gesteld een bindende voordracht te doen voor een lid (art. 17a, tweede lid, WPO).	Het bestuur zorgt ervoor dat de medezeggenschapsraad in de gelegenheid wordt gesteld om een bindende voordracht te doen voor een lid van de Commissie van Toezicht.	Het bestuur verantwoordt uiterlijk op 1 december 2023 aan de inspectie op welke wijze is voldaan aan de herstelopdracht.
BKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog Art. 3f2 Rjo Toelichting op publiek vermogen boven signaleringswaarde	Het bestuur zorgt ervoor dat in de eerstvolgende jaarverslaggeving een betere toelichting is opgenomen op de hoogte van de publieke reserves.	Wij vertrouwen er op dat het bestuur de ontbrekende toelichting in de eerstvolgende jaarverslaggeving opneemt.

3. Reactie van het bestuur

Hieronder geeft het bestuur aan op welke wijze het de bevindingen uit het onderzoek betreft bij de verdere ontwikkeling van de bestuurlijke kwaliteitszorg.

De aandachtspunten zoals gesteld door de inspectie op pagina 17 worden door het bestuur herkend en erkend. De verbeteracties zijn reeds ingezet en het bestuur ziet deze ontwikkeling met vertrouwen tegemoet.

In het jaarverslag over 2022 zullen ontbrekende of onvolledige onderdelen worden opgenomen. En uiterlijk 1 december 2023 zal het bestuur van de nieuwe vereniging verantwoorden aan de inspectie op welke wijze is voldaan aan de herstelopdrachten die zijn gegeven aan de huidige vereniging.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

